

Zaaknummer 1419589

Datum 22 september 2026

Onderwerp: Schriftelijke vragen Art.39 Lessen uit Hilvarenbeek voor terugdringen chemische bestrijdingsmiddelen

Het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen is in Sint-Michielsgestel al geruime tijd onderwerp van maatschappelijke en politieke aandacht. Uw fractie heeft hierover op 8 juli 2026 dertien schriftelijke vragen op grond van artikel 39 ingediend. Met deze brief beantwoordt het college deze vragen.

Vraag 1. Is het college bekend met de door Hilvarenbeek vastgestelde ambitie om uiterlijk in 2040 toe te werken naar een chemievrij buitengebied en het daarbij behorende uitvoeringsprogramma?

Ja, het college heeft kennisgenomen van de ambitie die is vastgesteld in de omgevingsvisie van Hilvarenbeek ten aanzien van gewasbescherming.

Vraag 2. Hoe beoordeelt het college deze aanpak en welke lessen ziet het college hierin voor Sint-Michielsgestel?

De aanpak van Hilvarenbeek past binnen de lokale beleidsruimte en ambities van die gemeente. In onze omgevingsvisie wordt ingezet op het verbeteren van bodem- en waterkwaliteit door onder andere het beperken van chemische gewasbescherming in 2040. In de door uw raad vastgestelde omgevingsvisie van Sint-Michielsgestel staat het volgende:

“In 2040 is er sprake van een goede kwaliteit van de bodem en het water. De ondergrond (de bodem- en watersystemen) speelt een belangrijke rol bij het maken van keuzes voor de inrichting van de leefomgeving (lagenbenadering). We houden rekening met effecten van ontwikkelingen op de kwaliteit van de bodem en het watersysteem. Denk hierbij aan het beperken van het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen en het zo min mogelijk verstoren van kwetsbare ondergrond.”

Gemeente Sint-Michielsgestel volgt de vastgestelde omgevingsvisie en geeft invulling aan de ambities die hierin benoemd zijn.

Vraag 3. De raad heeft het college eerder gevraagd de mogelijkheden van het voorzorgsbeginsel te onderzoeken en daarbij actief samen te werken met onder andere Hilvarenbeek. Kan het college aangeven:

- welke contacten hierover inmiddels hebben plaatsgevonden?
- welke kennis of ervaringen zijn uitgewisseld?

Er staat een ambtelijk overleg met Hilvarenbeek gepland. Tijdens dit gesprek zullen wij onder andere navragen welke ruimtelijke en planologische maatregelen Hilvarenbeek heeft genomen of voornemens is te nemen. Daarnaast zullen wij kennis en ervaringen uitwisselen over de wijze waarop zij uitvoering geven aan de ambitie uit hun Omgevingsvisie.

Vraag 4. Naar voorbeeld van o.a. Hilvarenbeek welke juridische mogelijkheden ziet het college op dit moment om, binnen de kaders van de Omgevingswet en de gemeentelijke bevoegdheden, het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen verder terug te dringen?

De juridische mogelijkheden van gemeenten zijn op dit moment beperkt en moeten passen binnen landelijke en provinciale wet- en regelgeving. Zie ook de recente Raadsinformatiebrief: [“Beantwoording moties Aanpak bollenteelt.”](#) Wel hebben betrokken partijen, waaronder het kabinet en zeven andere

partijen, op 14 juli 2026 een 'convenant gewasbescherming' op hoofdlijnen ondertekend. Daarin is onder meer afgesproken dat een landelijk beleidskader met betrekking tot gewasbeschermingsmiddelen verder wordt uitgewerkt. Dit moet meer duidelijkheid bieden over de omgang met gewasbeschermingsmiddelen en de rol van verschillende overheden daarbij.

Vraag 5. Is het college bereid te onderzoeken of ook Sint-Michielsgestel een langetermijnambitie kan opnemen waarin wordt toegewerkt naar een substantiële vermindering of uiteindelijk beëindiging van het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen, vergelijkbaar met de ambitie van Hilvarenbeek?

We volgen de Omgevingsvisie met de langetermijnambitie gericht op 2040 om chemische gewasbescherming te beperken. Daarnaast handelt het college conform het coalitieakkoord, waarin wordt erkend dat er maatschappelijke zorgen leven over het gebruik van gewasbescherming. Het college ziet op dit moment geen aanleiding om deze kaders te wijzigen.

Vraag 6. Naar voorbeeld van o.a. Hilvarenbeek welke juridische mogelijkheden ziet het college op dit moment om, binnen de kaders van de Omgevingswet en de gemeentelijke bevoegdheden, het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen verder terug te dringen?

Zie antwoord vraag 4 en 5. In vraag 5 wordt aangegeven welke kaders vastgesteld zijn voor gemeente Sint-Michielsgestel.

Vraag 7. Hilvarenbeek kiest nadrukkelijk ook voor stimulering van innovatie en alternatieve teeltmethoden. Welke mogelijkheden ziet het college om agrarische ondernemers in onze gemeente hierbij actief te ondersteunen, bijvoorbeeld door: Demonstratieprojecten; pilots; precisielandbouw; mechanische onkruidbestrijding; robotisering; biologische gewasbescherming; kennisuitwisseling met innovatieve bedrijven en onderwijsinstellingen?

De gemeente heeft de mogelijkheid om innovatie en alternatieve teeltmethoden binnen de agrarische sector te stimuleren en om dit te faciliteren. De wijze waarop vraagt een zorgvuldige afweging van menskracht en middelen. Vooralsnog gaat de gemeente uit van telers die zelf het initiatief nemen tot innovatie en verdere transparantie over het gebruik van gewasbescherming. Op dit moment is er sprake van regelmatige afstemming van de gemeente met de lokale lelieteler. Dit contact kan verder geïntensiveerd worden in aansluiting bij de innovatiekansen en maatschappelijk verantwoord ondernemen, indien deze teler hiervoor openstaat. Vanuit de RegioDeal 't Goeie Leven in de Dommelvallei 2026-2029' kan dit mogelijk gefaciliteerd worden. Ondersteuning en stimulering verlopen verder veelal via brancheorganisaties, kennisinstellingen en landelijke of provinciale programma's. Binnen de regio Noordooost-Brabant (RNOB) zijn er enkele praktijkprojecten en pilots gericht op gewasbescherming. Over de resultaten en ervaringen vindt uitwisseling plaats, zodat gemeenten van elkaar kunnen leren en succesvolle aanpakken waar mogelijk breder kunnen worden toegepast.

Vraag 8. Naar voorbeeld van o.a. Hilvarenbeek welke juridische mogelijkheden ziet het college op dit moment om, binnen de kaders van de Omgevingswet en de gemeentelijke bevoegdheden, het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen verder terug te dringen?

Deze vraag is reeds beantwoord bij vraag 4.

Vraag 9. Is het college bereid hierover samen met ondernemers, de provincie, waterschappen en kennisinstellingen een stimuleringsprogramma of innovatieagenda op te stellen? Zeker gezien het kabinet op 26 juni 2026 een samenhangend pakket heeft gepresenteerd waarin de nadruk ligt op een transitie naar een toekomstbestendige bedrijfsvoering. Zeker in het licht van het Nederlandse IPM en de Europese Farm to Fork-strategie waarin forse vermindering van het gebruik van pesticide geëist wordt.

Zie ook vraag 7. U verwijst waarschijnlijk naar de kamerbrief 'Weer ruimte voor boer, natuur en bouw' van 26 juni 2026, waarmee het kabinet 'Nederland van het stikstofslot wil halen'. Het Rijk werkt momenteel aan nieuwe beleidskaders op het gebied van stikstof en het gebruik van gewasbescherming

in overgangsgebieden nabij Natura 2000 gebieden. Via de Overlegtafel gewasbescherming in onze regio (RNOB) worden de ontwikkelingen actief gevolgd en kunnen voorstellen ingebracht worden. Gemeente Sint-Michielsgestel gaat het voorstel inbrengen om samen te werken aan een innovatieagenda gewasbescherming in Noordoost Brabant.

Vraag 10. Hoe verhoudt de huidige inzet van het college zich tot de ambitie uit de gemeentelijke Omgevingsvisie om te komen tot een gezonde leefomgeving en vermindering van chemische gewasbeschermingsmiddelen?

Zie de Raadsinformatiebrief "[Beantwoording moties Aanpak bollenteelt](#)". We zijn in afwachting van het Actieplan gewasbeschermingsmiddelen van de provincie Noord-Brabant, wat momenteel 'on hold' is gezet totdat het landelijke 'convenant gewasbescherming' nader is uitgewerkt. We kijken daarna of we eventueel een gebiedsgerichte uitwerking aan het Actieplan kunnen geven in het programma Vitaal landelijk gebied. Daarnaast is Sint-Michielsgestel een van de bestuurlijke trekkers in de regionale overlegtafel gewasbescherming (RNOB), oftewel de 'taskforce gewasbescherming.' Op 26 oktober 2026 vindt de eerste bestuurlijke bijeenkomst plaats van deze overlegtafel.

Vraag 11. Is het college het met onze fractie eens dat, wanneer steeds meer gemeenten beleid ontwikkelen om het gebruik van chemische gewasbestrijdingsmiddelen terug te dringen, het risico ontstaat op een waterbedeffer waarbij teelten die sterk afhankelijk zijn van deze middelen zich juist vestigen of gaan uitbreiden in onze gemeente?

Ja, het college ziet het risico van een zogenaamd waterbedeffer. Daarom wordt nadrukkelijk samengewerkt met andere gemeenten binnen de RNOB, de provincie Noord-Brabant en landelijke partners. Zo wordt voorkomen dat lokale maatregelen leiden tot ongewenste effecten elders.

Vraag 12. Als vervolg op vraag 11 juist; op de langetermijn de concurrentiepositie van agrariërs in onze gemeente schade wordt toegebracht door een gemis aan innovatie?

Zie ook het antwoord bij vraag 7. Het ontwikkelen en toepassen van innovaties is primair de verantwoordelijkheid van agrarische ondernemers en de sector zelf. Ondersteuning en stimulering verlopen veelal via brancheorganisaties en andere sectorgerichte samenwerkingsverbanden. Gemeenten kunnen innovatie stimuleren en faciliteren. Gemeente Sint-Michielsgestel gaat hier aandacht voor vragen in de regionale overlegtafel gewasbescherming (RNOB).

Vraag 13: Is het college van mening dat Sint-Michielsgestel op dit dossier uitsluitend een uitvoerende rol heeft ten aanzien van Rijks-/provinciaalbeleid of ziet het college een eigen verantwoordelijkheid om binnen de gemeentelijke bevoegdheden richting te geven aan een gezonde leefomgeving en een toekomstbestendige landbouw?

Het dossier gewasbescherming en mogelijke effecten voor gezondheid (en biodiversiteit) is lange tijd onderbelicht geweest. Momenteel is er een verschuiving gaande waarbij duidelijk wordt dat er nog maar weinig bekend is over de effecten van gewasbescherming op gezondheid. Gemeenten geven aan dat er meer informatie en kennis nodig is om hun wettelijke taken, met inzet van de GGD's, beter uit te kunnen voeren. Het is nu voor het eerst dat het Rijk het initiatief neemt tot een landelijk convenant gewasbescherming. In het streven voor een gezonde leefomgeving en een toekomstbestendige landbouw ziet het college dan ook een eigen verantwoordelijkheid om actief samen op te trekken met mede-overheden en maatschappelijke organisaties om te komen tot meer kennis en handvaten voor toekomstige maatregelen. Gemeente Sint-Michielsgestel doet dit door actieve deelname aan de regionale overlegtafel gewasbescherming (RNOB) vanwaaruit het provinciale en landelijke netwerk actief benaderd worden; door actief contact met de bollenteler in de gemeente met de oproep om te (blijven) innoveren; door afstemming met de ZLTO over het gebruik van gewasbescherming in open teelten en het blijven faciliteren van de gemeentelijke overlegtafel gewasbescherming.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Sint-Michielsgestel,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'P' followed by 'W.M.' and a long horizontal stroke.

P.W.M. Geurts
gemeentesecretaris

A handwritten signature in blue ink, featuring a stylized 'E' followed by 'Smid'.

E. Smid
burgemeester